

Budapestre vonatkozó ujságcikkek		Osztályozás
Szerző: _____	624.2	
Cím: _____		
Rajk András:	"1960"	
Forrás: Találkozás és búcsú	Személy	
Nepozsara (Hely)	1960. jún. 5. (Idő)	Helyszám
	(Köt. v. füz.)	(Oldal)

Letekinttem az erkélyről a minap — az erkélyről, amely éppen évtizede szolgálja boldogságomat, látást engedve a három legfőbb jóra: a zöld fákra, a kék levegőre, s a seszinü vízre. Letekinttem és nagy meglepetés ért. A kicsiny résen, amennyi rálátást erkélyem a kéknek énekelt szürke Dunára enged, egyszer csak megjelent régi ismerősöm, a költőről, József Attiláról elnevezett úszódaru óskori bronz-zauruszra emlékeztető kicsi feje, s irdatlan nyaka — ropant csőrében pedig nem vízzen mást, mint a Kossuth-hidat.

Most, persze, azt mondják, túlzok — s ez igaz is. De az is igaz, hogy a pesti első széles áthidalás ötven méternyi, öt méter magas egész traverzrendszerét egy tagban himbálta a millió éve egykedvűen vonuló víz felett, amelynek fecsegő felszínéről, hallgató mélyéről a daru névadója oly csodás gondolatokat közölt. Az emeletes daru tempón keresztbefordult, széles, szegletes farát le, Csepel fele engedte úszni egy keveset, majd méltóságosat bölintott bazilika-torony nyakával, mint

aki nagy úrnak köszön — s lassan, lassan, lassan letette a »hidat« az ablakom elé.

Hamarjában Babits sorai jutottak eszembe: »Sunt lacrimae rerum« — »Van a tárgyaknak könnyük«. Már e nagy traverz-hálózat előtt is heverték itt bontási darabok, vasak pallók, kövek, »halottlan-holtak és örökre lárvák — léttelen lények, tompa darabok«, s már előbb is kísértett a kérdés: »tán azt hiszik, nem látja most szem őket?«

Dehogyan nem látja — nagyonyis jól látja. Nem is magamban búcsúzom a derék hídtól, majd tizenöt évig keves, mindennapos barátomtól — vagyunk százezren is, vagy még inkább milliónyian. Még a 39-es busz és minden utasa is átintogt a Margit-hídról — hiszen ezen az »utcán« jártak még nemrégiben. Hej, azon a zimankós téli születésnapon, ugyan senki nem nézegette onnan a furcsa formájú újszülöttet — mivelhogy valamennyi hidunk holtan hevert a Dunában. De nem ám — ott tolongtunk, tülekedtünk türelmetlenül a pesti meg a budai hídfőnél, sok lovaskocsi hajtójával és teherautó sofőrjével együtt, várva a hidavatás legkevésbé sem ünne-

pélyes, de apnál felemelőbb pillanatát. Pára szállott a siető emberek, kaptató lovak szájából, s egész kis felhőka szerelőkéből, akik sebesen csapkodó madarakként fenn kapaszkodtak, csüngtek a most ablakom előtti végső pihenőhelyére tett traverz-háló deréknyi henger-vasain, elképesztő munkatempóban dolgozva, amilyentán azóta sem látott a világ. Kivált nem olyan munkásoktól, akiket az éhség »fűtött« csak belülről, meg a bizakodás.

Bújával, bajával, harcaival szép tizenöt év pergett le azóta — ragyogó másfél évtized. Szeretném megismogatni az öreg henger-vasakat, nagy idők tanúit, »akiket« még születésük előtt ismertem meg, tüzes istennyila korukban az ózdi Martinban, meg a hengerdekben. Meg is teszem bizony, megismogatom. Megtettem végtére évtizeden át, mondatni, reggelente, hol az akatáskamat, hol a kezem fejét koccantva

a mind jobban fáradó vasoszlópokhoz — gyermekkoromtól őrizve ezt a rossz szokást.

Már ott Ózdon is tudtuk: nem hosszú életre születnek ezek a vasak — de fontos, nélkülözhetetlen feladatra. Mint holmi költő és szabadságghós, aki arra született, hogy nagyot tegyen népéért ez ifjan feláldozza magát — olyan volt a sorsa Kossuth Lajosról elnevezett, rövidéletű, de örök emlékezetű hindunknak.

Különös búcsú ez, példátlan a maga nemében. Szinte csak a köszönet és a hála teszi a tartalmát, és szinte semmi szomorúság, vagy éppen csipetnyi — az is inkább csak az illendőség kedvéért. Ki-ki megköszöni most a magáét. Láttam én itt gyermekocsit áttolni tavaszi reggelen, és láttam aggasztóan átbakalni őszi estén. Az a poronty lassan már kamasz lehet, az apóka meg tán a szivárvány hídján sétál már valahol, így hát nem tud köszönni. Én végzem el helyette

is. Köszönöm az élelmet, amely nehéz időkben először gördült át a híd testén az ébredező Alföldről Budára, s köszönöm a szerelmet, amely e hid deszkapallós járdáján átsétálva oly ragyogó fénnel vonta be az életemet. Köszönöm mindenkinek a nehéz munkát, amelyet a most robantott pillérek alapozásába, vasgerendák illesztésébe fektetett — köszönöm életünknek azt a szakaszát, amelyet ez a csúnya híd megszépített.

Különös bontás ez — tépesei, szakításai ellenére: építés. Rontásra, pusztításra egyetlen mozzanatában nem emlékezett, robbantásai végzetlenül idegenek a budapesti hidak tizenhat év előtti, sötétemlékü robbantásaitól. Mert ha igazat mond a költő, s a tárgyaknak csakugyan van könnyük, akkor a mi hídjaink sirtak, zokogtak annak idején — ahogyan mi zokogtunk. A Kossuth-hidnak meg esze ágában sincs sírni, inkább nevet, a bontást végző munkások, a szerelők, a darukezelők, a bagger-parancsnokok meg — akik közül nem egy bábája is volt ennek a temetkező hídnek — jütyül. Láthatóan mély, sok tapasztalaton nyugvó meggyőződése mindnek, hogy a

tárgyaknak nem csak könnyük van, amiről a költő beszél, hanem örök és boldogító tulajdonságuk a lélekvándorlás. Nem is évezredek, csupán napok kérdése, s ezekből az elaglott vasakból újból tüzes istennyila lesz az ózdi Martinban. Aztán ami Kossuth-híd volt, amikor annak kellett lennie, az most sin lesz gyorsvonatok villámló kerekei alatt, meg a fény ostornyeles tartóoszlopa, tán épp az ismerős Duna-parton.

Az is lehet — miért is ne? — hogy a hamarosan készülő roppant sodrony része lesz, amely két sudár karjával gyönyörű, új Erzsébet-hidunkat ringatja majd. Ha megérem, sokat járok majd azon a hidon is, előreláthatóan naponta. S aligha hagyom el rossz szokásomat, hogy megérintsem, megcirogassam majd azt a sodronyt is, a majdani híd közepétáján, ahol eléri a kéz. És onnan ellátni a térnek arra a pontjára, amelyet néhány napig úgy hívunk még: a Kossuth-híd teste. Ott fecskék szállnak majd akkor, s a gyermekek nem tudják majd, mit nézek annyira ott a víz felett? De én akkor is tudni fogom.